



## CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

---

Nr. 29 - 69 - 1207

Chișinău

2 februarie 2024

### Ministerul Culturii

Urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (num. unic: 55/MC/2024), comunicăm următoarele propuneri:

- expunerea alin. (1) al art.7 cu următorul cuprins: „(1) Înființarea monumentelor de for public se efectuează prin hotărâre de Guvern, la propunerea Ministerului Culturii în coordonare cu autoritatea administrației publice locale pe teritoriul căreia se planifică edificarea monumentelor de categoria A, respectiv prin decizia autorităților reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după caz, adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia pentru edificarea monumentelor de categoria B.”, în scopul asigurării clarității reglementărilor ce prevăd competența autorităților publice centrale și cele locale în procesul luării deciziilor corespunzătoare;

- expunerea alin.(2) al art.7 din lege, cu următorul cuprins: „(2) Decizia autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după caz, hotărârea adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia, de edificare a monumentelor de for public, se adoptă în baza avizului pozitiv al Ministerului Culturii, corespunzător, la propunerea președintelui raionului/primarului general al municipiului Chișinău/primarului municipiului Bălți/governatorului UTA Găgăuzia, sau la propunerea 1/3 din consilieri/deputați în adunarea populară.”, având în vedere propunerea expusă la alin.(1) privind repartizarea competențelor între autoritățile publice centrale și cele locale;

- excluderea alin.(2<sup>1</sup>) din proiect, în contextul propunerilor de mai sus;

- substituirea la lit. c), privind completarea alin.(3) al art.7, a cuvintelor „sau a deciziei consiliului raional” cu cuvintele „sau, după caz, a deciziei autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea/hotărârii adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia” ;

- reexaminarea lit. d) privind completarea art.7 cu alin.(3<sup>2</sup>), în contextul prevederilor art.3, 6 din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală care stabilește că autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională și organizațională în rezolvarea treburilor locale, iar între autoritățile publice centrale și cele

locale nu există raporturi de subordonare, acestea se bazează pe principiile colaborării în rezolvarea problemelor comune.

Totodată, reglementarea respectivă privind dreptul Guvernului de a iniția procedura de desființare a monumentului de for public de categoria B, în cazul în care aceste monumente contravin ordinii publice și bunurilor moravuri, urmează a fi reexaminată inclusiv prin prisma prevederilor Regulamentului cu privire la modul de demolare a construcțiilor neautorizate și de defrișare a arborilor și arbuștilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.582/2022 care stabilește procedura de demolare/desființarea a construcțiilor neautorizate. Or, din textul propus prin proiect nu este clar care este procedura de desființare a monumentului de for public și respectiv ce se subînțelege prin expresia „contravine ordinii publice sau bunurilor moravuri”;

- completarea alin.(1) al art.14 cu reglementarea ce va prevedea competența autorităților administrației publice locale de nivelul al doilea și adunării populare a UTA Găgăuzia de a emite/adopta decizii privind edificarea monumentelor de for public de categoria B, ori conform conceptului proiectului expus prin Nota informativă, competența decizională în privința edificării monumentelor respective se descentralizează către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, inclusiv autoritățile din cadrul UTA Găgăuzia.

De asemenea, în contextul descentralizării menționate, se va analiza care este locul și rolul autorităților administrației publice locale de nivelul întâi în procesul edificării monumentelor de for public. ori conform lit. a) al alin.(2) din art.14, acestea au dreptul să emită decizii în acest sens.

Pe această cale, remarcăm că în conformitate cu prevederile art. 6 alin.(3) din Legea nr.436/2006 între autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și cele de nivelul al doilea nu există raporturi de subordonare, respectiv, după caz, în procesul de luare a deciziilor de edificare a monumentelor de for public, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, de asemenea ar putea fi inițiatori ai acestui proces. Respectiv, se impune stabilirea, după caz, a dreptului primarului satului/comunei/orașului/municipiului sau a 1/3 din consilieri să înainteze propunerea respectivă, spre aprobare către consiliile locale corespunzătoare.

Suplimentar, referitor la completarea art. 9 cu alin. (6) privind controlul/supravegherea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor de for public, care urmează a fi realizat de către Agenția de Inspectare a Monumentelor, relevăm că această acțiune cade sub incidența Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, ori potrivit art. 4 alin. (2<sup>1</sup>) din legea respectivă, au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul doar autoritățile/ instituțiile publice stabilite în anexa la prezenta lege. În această ordine de idei, constatăm că Agenția de Inspectare a Monumentelor nu se regăsește în anexa Legii nr. 131/2012 în calitate de organ de control, nici nu dispune de domenii aferente controlului.

Subsidiar, în scopul excluderii dublării de reglementări, se va analiza suplimentar oportunitatea includerii în proiect a completării respective, având în vedere că aceste reglementări sunt deja prevăzute la alin.(1) al art.16<sup>1</sup> din .Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, inclusiv dacă prevederile enunțate mai sus, nu se contrazic cu prevederile art. 16<sup>1</sup> alin. (3) din aceeași lege, care prevăd că orice verificare și solicitare de informații cu privire la monumentele de istorie, artă și arhitectură și zonele lor de protecție, care se încadrează în noțiunea de control de stat potrivit Legii nr. 131/2012, în raport cu agenții economici, vor fi efectuate doar în comun cu Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, conform Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

**Secretar general al Guvernului**

/semnat electronic/

**Artur MIJA**

Digitally signed by Mija Artur  
Date: 2024.02.02 13:57:35 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Ex. I. Prisăcaru  
tel. 250-483



## CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 29 - 69 - 2329

Chișinău

29 februarie 2024

### Ministerul Culturii

Urmare a examinării repetate a proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (num. unic: 55/MC/2024), comunicăm următoarele propuneri:

- substituirea la alin. (1) al art.7 a textului „decizia autorității administrației publice locale de nivelul II/autorității administrației publice a UTA Găgăuzia sau decizia autorității administrației publice locale de nivelul I”, cu textul „ , după caz, decizia autorităților reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, hotărârii adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia sau decizia autorității administrației publice locale de nivelul întâi, în scopul asigurării respectării prevederilor art.1 din Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală;

- substituirea la alin.(2<sup>1</sup>) al art.7 a textului „Decizia autorității administrației publice locale de nivelul II/autorității administrației publice a UTA Găgăuzia și decizia autorității administrației publice locale de nivelul I”, cu textul „Decizia autorității reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după caz, hotărârea adunării populare a unității teritorial-autonome Găgăuzia, sau decizia autorității administrației publice locale de nivelul întâi”, în contextul argumentelor de mai sus;

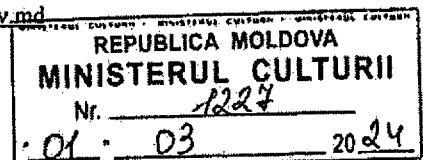
- substituirea la alin.(2<sup>2</sup>) al art.7 a textului „autoritățile administrației publice locale de nivelul II/autoritățile administrației publice a UTA Găgăuzia și autoritățile administrației publice locale de nivelul I”, cu textul „autoritățile reprezentative și deliberative a unității administrativ-teritoriale de nivelul al doilea, după caz, adunarea populară a unității teritorial-autonome Găgăuzia, sau autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi”, în contextul argumentelor de mai sus;

- reexaminarea suplimentară a reglementărilor prevăzute la art.7<sup>1</sup> privind dreptul Guvernului de a iniția procedura de desființare a monumentului de for public de categoria B, în cazul în care aceste monumente contravin ordinii publice și bunurilor moravuri, inclusiv prin prisma prevederilor Regulamentului cu privire la modul de demolare a construcțiilor neautorizate și de defrișare a arborilor și

Casa Guvernului,  
MD-2012, Chișinău,  
Republica Moldova

Telefon:  
+ 373 22 250 104

E-mail:  
cancelaria@gov.md



arbuștilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.582/2022 care stabilește procedura de demolare/desființarea a construcțiilor neautorizate. Or, din textul propus prin proiect nu este clar care este procedura de desființare a monumentului de for public și respectiv care vor fi criteriile în baza cărora grupul de experți vor constata că monumentul de for public contravine ordinii publice sau bunurilor moravuri. În acest sens, după caz, s-ar impune stabilirea unor sarcini Guvernului de a elabora procedura corespunzătoare ce va prevedea criteriile și condițiile ce se impun.

Suplimentar, referitor la completarea art. 9 cu alin. (6) privind controlul/supravegherea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor de for public, care urmează a fi realizat de către Agenția de Inspectare a Monumentelor, relevăm că această acțiune cade sub incidența Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, ori potrivit art. 4 alin. (2<sup>1</sup>) din legea respectivă, au dreptul să inițieze și să desfășoare controlul doar autoritățile/ instituțiile publice stabilite în anexa la prezenta lege. În această ordine de idei, constatăm că Agenția de Inspectare a Monumentelor nu se regăsește în anexa Legii nr. 131/2012 în calitate de organ de control, nici nu dispune de domenii aferente controlului.

De asemenea, relevăm că în conformitate cu prevederile art.14 alin.(3), art.25 alin.(2) lit. c) și art.32 alin.(2) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, Agenția ca autoritate administrativă din subordinea ministerului exercită funcțiile de gestionare a unor subdomenii, în speță cele de control și supraveghere, ori conform anexei nr.5 din Hotărârea Guvernului nr.147/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, Agenția de Inspectare a Monumentelor are statut de instituție publică ceea ce nu-i acordă dreptul să exercite funcții de control și supraveghere.

Subsidiar, în scopul excluderii dublării de reglementări, se va analiza suplimentar oportunitatea includerii în proiect a completării respective, având în vedere că aceste reglementări sunt deja prevăzute la alin.(1) al art.16<sup>1</sup> din Legea nr.1530/1993 privind ocrotirea monumentelor, inclusiv dacă prevederile enunțate mai sus, nu se contrazic cu prevederile art. 16<sup>1</sup> alin. (3) din aceeași lege, care prevăd că orice verificare și solicitare de informații cu privire la monumentele de istorie, artă și arhitectură și zonele lor de protecție, care se încadrează în noțiunea de control de stat potrivit Legii nr. 131/2012, în raport cu agenții economici, vor fi efectuate doar în comun cu Inspectoratul Național pentru Supraveghere Tehnică, conform Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

**Secretar general al Guvernului**

/semnat electronic  
Digitally signed by Mija Artur  
Date: 2024.02.29 15:42:24 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



**Artur MIJA**

Ex. Ion Prisăcaru  
tel. 250-483



## CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 29 - 69 - 3465

Chișinău

28 martie 2024.

### Ministerul Culturii

Urmare a examinării repetate a proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public, nr.192/2011 (num. unic: 55/MC/2024), comunicăm următoarele.

Având în vedere că Agenția de Inspectare a Monumentelor are statut de instituție publică și întru respectarea prevederilor art.14 alin.(1), corelate cu art.25 alin.(2) lit. c) și art.32 alin.(1) din Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, art.423<sup>8</sup> din Codul contravențional, nr.218/2008 și art.29 din Legea nr.131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, care stabilesc că activitățile de supraveghere și control sunt asigurate de autorități administrative, iar emiterea prescripțiilor se efectuează de organul de control, propunem la pct. 4 ce vizează completarea art.9 cu alin.(6), substituirea textului „supravegherea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor de for public, întocmirea proceselor-verbale, în caz de constatare a încălcărilor, emiterea prescripțiilor de sistare” cu textul „asigurarea respectării legislației în domeniul ocrotirii monumentelor de for public, întocmirea proceselor-verbale contravenționale, în caz de constatare a încălcărilor, emiterea planului de remediere”, în continuare după text.

Suplimentar, în contextul faptului că în conformitate cu art. 423<sup>8</sup> din Codul contravențional, nr.218/2008, Agenția de Inspectare a Monumentelor are competențe de a soluționa cauzele contravenționale în domeniile încredințate, precum și în scopul asigurării conformității cu art.393 din Cod care prevede că cauzele contravenționale se soluționează de autorități, inclusiv prevederilor art.14 alin.(5) din Legea nr.98/2012 care stabilesc că funcțiile de supraveghere și control, se asigură de inspectorate, se impune necesitatea schimbării formei organizatorico-juridice a Agenției.

Secretar general al Guvernului

Document signed by Mihaela MIJA  
Date: 2024.03.28 17:45:29 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Artur MIJA

Ex. I. Prisăcanu, tel. 022250483

Casa Guvernului,  
MD-2012, Chișinău,  
Republica Moldova

Telefon:  
+ 373 22 250 104

E-mail:  
cancelaria@gov.md

|                     |      |      |
|---------------------|------|------|
| REPUBLICA MOLDOVA   |      |      |
| MINISTERUL CULTURII |      |      |
| Nr.                 | 1805 |      |
| 29                  | 03   | 2024 |



Guvernul Republicii Moldova

## Agenția Proprietății Publice

MD-2012, Chișinău, str. Vasile Alecsandri, 78  
Tel: (00373 22) 234-350  
e-mail: office@app.gov.md

Nr.06-04-1862 din 25.03.2024

Ministerul Culturii

e-mail: [cancelaria@mc.gov.md](mailto:cancelaria@mc.gov.md)

Agenția Proprietății Publice, la solicitarea Ministerului Culturii nr. 08/5-07/864 din 22.03.2024 a examinat repetat proiectul Hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (număr unic 55/MC/2024)* și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor asupra proiectului definitivat.

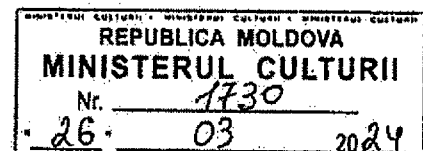
Director general

Digitally signed by Cojuhari Roman  
Date: 2024.03.25 20:05:25 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Roman COJUHARI

Ex. M. Russu, tel. (022) 234-035





Guvernul Republicii Moldova

## Agencia Proprietății Publice

MD-2012, Chișinău, strada Vasile Alecsandri 78  
Tel: (00373 22) 234-350  
e-mail: office@app.gov.md

Nr.06-04-1241 din 27.02.2024

Ministerul Culturii  
cancelaria@mc.gov.md

Urmare demersului nr.08/5-07/553 din 27 februarie 2024, Agenția Proprietății Publice a examinat proiectul definitivat al hotărârii Guvernului *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (nr. unic 55/MC/2024)*, și, în limita competențelor funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.

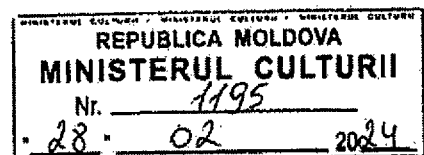
Director general adjunct

Valerian BOBU

Digitally signed by Bobu Valerian  
Date: 2024.02.28 14:30:45 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Ex: L. Berdan,  
Tel: (022) 22-32-00





Guvernul Republicii Moldova

## Agencia Proprietății Publice

MD-2012, Chișinău, Piața Mării Adunării Naționale 1  
Tel: (00373 22) 234-350  
e-mail: office@app.gov.md

Nr.06-04-705 din 05.02.2024

Ministerul Culturii  
cancelaria@mc.gov.md

copie: Cancelaria de Stat  
cancelaria@gov.md

Urmare demersului Cancelariei de Stat nr. 18-69-983 din 29 ianuarie 2024, Agenția Proprietății Publice a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (număr unic 55/MC/2024)* și, în limita competențelor funcționale, comunică despre lipsa obiecțiilor și propunerilor.

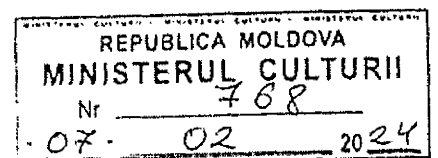
Director general

Digitally signed by Cojuhari Roman  
Date: 2024.02.06 23:15:49 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Roman COJUHARI

Ex. M. Ceban, tel. (022) 23-37-52





Ministerul Infrastructurii  
și Dezvoltării Regionale  
al Republicii Moldova

Nr. 10-670 din 06.02.2024

Ministerul Culturii  
e-mail: [cancelaria@mc.gov.md](mailto:cancelaria@mc.gov.md)

Copie: Cancelaria de Stat  
e-mail: [cancelaria@gov.md](mailto:cancelaria@gov.md)

Cu referire la proiectul *de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (număr unic 55/MC/2024)*, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

Digitally signed by Țurcanu Angela  
Date: 2024.02.06 13:25:49 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova

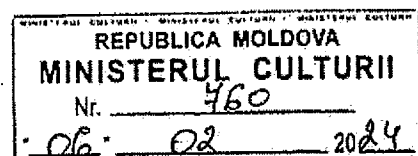
Secretar general



Angela ȚURCANU

Ex. Marina Ciobanu 250-679

Piața Marii Adunări Naționale 1, mun. Chișinău, MD-2012, tel. +373-22-25-05-93, fax +373-22-23-40-64  
E-mail: [secretariat@midr.gov.md](mailto:secretariat@midr.gov.md) Pagina web: [www.midr.gov.md](http://www.midr.gov.md)





Ministerul Infrastructurii  
și Dezvoltării Regionale  
al Republicii Moldova

Nr. 09-1280 din 06.03.2024  
La nr. 08/5-07/553 din 27.02.2024

Ministerul Culturii  
e-mail: [cancelaria@mc.gov.md](mailto:cancelaria@mc.gov.md)

Copie: Cancelaria de Stat  
e-mail: [cancelaria@gov.md](mailto:cancelaria@gov.md)

Urmare a examinării versiunii definitive a *proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (număr unic 55/MC/2024)*, remis în procedură regulamentară de avizare repetată, comunicăm susținerea acestuia fără obiecții.

Totodată, în scopul îmbunătățirii proiectului de lege prenotat, la pct. 3, art. 7<sup>1</sup>, înaintăm următoarele propuneri:

- la alin. (1) și (2), cuvintele „*bunurilor moravuri*” de substituit cu cuvintele „*bunelor moravuri*”;
- la alin. (4), cuvântul „*demolare*” la orice formă gramaticală, de substituit cu cuvântul „*desființare*” la forma gramaticală corespunzătoare.

Secretar general

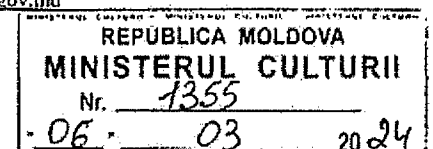
Digitally signed by Turcanu Angela  
Date: 2024.03.06 09:18:05 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Angela TURCANU

Ex. Aliona Cucerea 022 250-677

Piața Marii Adunări Naționale 1, mun. Chișinău, MD-2012, tel. +373-22-25-05-93, fax +373-22-23-40-64  
E-mail: [secretariat@midr.gov.md](mailto:secretariat@midr.gov.md) Pagina web: [www.midr.gov.md](http://www.midr.gov.md)





Ministerul Infrastructurii  
și Dezvoltării Regionale  
al Republicii Moldova

Nr. 09-1773 din 01.04.2024

La nr. 08/5-07/864 din 22.03.2024

Ministerul Culturii  
e-mail: [cancelaria@mc.gov.md](mailto:cancelaria@mc.gov.md)

Copie: Cancelaria de Stat  
e-mail: [cancelaria@gov.md](mailto:cancelaria@gov.md)

Urmare a examinării versiunii definitive a *proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr. 192/2011 (număr unic 55/MC/2024)*, remis în procedură regulamentară de avizare repetată, în limita competențelor funcționale, comunicăm lipsa de obiecții și propuneri.

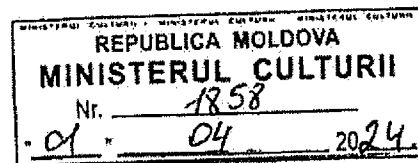
Secretar general

Digitally signed by Turcanu Angela  
Date: 2024.04.01 14:45:52 EEST  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Angela TURCANU

Ex. Aliona Cucerca 022 250-677





## MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun. Chișinău  
Tel. +373 22 25-20-70; Fax. +373 22 25-22-93  
e-mail: [cancelariama@army.gov.md](mailto:cancelariama@army.gov.md); web: [www.army.md](http://www.army.md)

Nr. 11/145 din 01.02.2024

La nr. 18-69-983 din 29.01.2024

Ministerul Culturii

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Apărării a examinat proiectul de hotărâre *cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (număr unic 55/MC/2024)* și, conform competenței departamentale deținute, susține proiectul fără obiecții.

Concomitent, conform argumentelor expuse în nota informativă la proiect, rezultă că promovarea acestuia rezidă în descentralizarea competenței în materia edificării unei categorii de monumente de for public prin oferirea competenței de a decide înființarea acestei categorii de monumente organului deliberativ al unităților administrativ-teritoriale de nivelul 2 (raioanele, municipiul Chișinău, municipiul Bălți) și UTA Găgăuzia, care ar avea drept consecință dinamizarea procedurii de edificare a acestor monumente.

În această ordine de idei, aplicând analogia raționamentelor utilizate în proiect, precum și luând în considerare că majoritatea mormintelor sau operelor comemorative de război au o importanță regională/locală, considerăm oportună și propunem delegarea atribuției privind înființarea, reorganizarea, extinderea, strămutarea mormintelor și operelor comemorative de război prin decizia unităților administrativ-teritoriale de nivelul 2, în sensul amendărilor corespunzătoare ale prevederilor art.8 și art.9 alin.(1<sup>1</sup>) ale Legii nr.161/2017 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război.

Ministru

Digitally signed by Nosati Anatolie  
Date: 2024.02.01 17:26:14 EET  
Reason: MoldSign Signature.  
Location: Moldova



Anatolie NOSATII

Ex. Al. Stratila  
Tel: (022)252-088

|                     |                     |                     |
|---------------------|---------------------|---------------------|
| MINISTERUL CULTURII | MINISTERUL CULTURII | MINISTERUL CULTURII |
| REPUBLICA MOLDOVA   |                     |                     |
| MINISTERUL CULTURII |                     |                     |
| Nr.                 | 639                 |                     |
| 02                  | 02                  | 2024                |



## MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun. Chișinău  
Tel.+373 22 25-20-70; Fax.+373 25-22-93  
e-mail: [cancelaria@army.gov.md](mailto:cancelaria@army.gov.md); web: [www.army.md](http://www.army.md)

Nr. 11/308 din 01.03.2024

La nr. 08/5-07/553 din 27 februarie 2024

### Ministerul Culturii

Ministerul Apărării a examinat repetat proiectului definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public, nr.192/2011 (număr unic 55/MC/2024) și, reieșind din competența funcțională, comunică lipsă de obiecții la proiect.

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Cutie Igor  
Date: 2024.03.01 16:00:17 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Ex. Al.Stratila  
tel. 022-25-20-88  
e-mail: [alexandra.stratila@army.md](mailto:alexandra.stratila@army.md)





**MINISTERUL APĂRĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA**

șoseaua Hîncești, 84, MD-2021, mun.Chîșinău  
Tel.+373 22 25-20-70; Fax.+373 25-22-93  
e-mail: [cancelaria@army.gov.md](mailto:cancelaria@army.gov.md); web: [www.army.md](http://www.army.md)

Nr. 11/451 din 25.03.2024

La nr. 08/5-07/864 din 22 martie 2024

**Ministerul Culturii**

Ministerul Apărării a examinat repetat proiectului definitivat al hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (număr unic 55/MC/2024) și, reieșind din competența funcțională, comunică lipsă de obiecții la proiect.

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Cutie Igor  
Date: 2024.03.26 08:57:38 EET  
Reason: MoldSign Signature  
Location: Moldova



Igor CUTIE

Ex. Al.Stratila  
tel. 022-25-20-88  
e-mail: [alexandru.stratila@army.md](mailto:alexandru.stratila@army.md)

|                     |      |      |
|---------------------|------|------|
| REPUBLICA MOLDOVA   |      |      |
| MINISTERUL CULTURII |      |      |
| Nr.                 | 1736 |      |
| "26"                | 03   | 2024 |



Nr.41 din 12 februarie 2024

Ministerul Culturii  
Cancelaria de Stat

Aviz

*la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea  
proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011  
(număr unic 55/MC/2024)*

**1. Considerații generale**

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011.

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

Scopul proiectului de lege constă în descentralizarea competenței în materia edificării monumentelor de for public de categoria B, prin oferirea competenței de a decide înființarea acestei categorii de monumente și organului deliberativ al unităților administrativ-teritoriale de nivelul 2 (raioanele, municipiul Chișinău, municipiul Bălți) și UTA Găgăuzia.

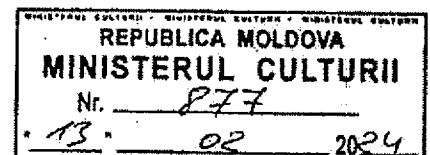
**2. Legislația aplicabilă**

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006.

**3. Constatări/obiectii**

Congresul Autorităților Locale din Moldova salută intenția privind descentralizarea competenței în materia edificării monumentelor de for public de categoria B, însă consideră că o astfel de descentralizare trebuie făcută către autoritățile publice locale de nivelul întâi, dat fiind faptul că autoritățile publice raionale sunt niște structuri depășite și ineficiente, o reminiscență a sistemului sovietic, care urmează a fi lichidate.

Totodată, potrivit art.14 alin. (2) din Legea monumentelor de for public nr.192/2011, autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi deja au o serie de atribuții în materia edificării monumentelor de for public de categoria B comparativ cu autoritățile publice raionale: a) emit decizii privind edificarea monumentelor de for public, în care se indică în mod obligatoriu locul amplasării viitorului monument și sursa de finanțare a edificării lui, precum și decizii de modificare a acestora sau de abrogare; a<sup>1</sup>) atribuie terenuri pentru edificarea monumentelor de for public; a<sup>2</sup>) emit autorizații de construire privind conservarea, restaurarea sau edificarea monumentelor de for public și amenajarea terenului aferent; b) în termen de 3 luni de la edificarea monumentului de for public, înregistrează monumentul și zona lui de protecție în documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și în cea cadastrală; c) asigură protejarea și punerea în valoare a monumentelor de for public aflate pe teritoriul subordonat etc.



**4. Propuneri și recomandări**

În această ordine de idei, recomandăm autorilor să revadă prevederile proiectului de lege care se referă la modificarea/completarea art.7 din Legea monumentelor de for public nr.192/2011.

CALM consideră că proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 urmează a fi revizuit ținând cont de recomandarea propusă.

Cu respect,

**Viorel FURDUI**  
Director Executiv al CALM



Exec: C. Scorțescu, expert CALM,  
tel. 22 35 09



**CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA**  
Str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)  
Tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, [info@calm.md](mailto:info@calm.md),  
[www.calm.md](http://www.calm.md)

Nr.97 din 18 martie 2024

Ministerul Culturii

Cancelaria de Stat

*Aviz*

*la proiectul definitivat a Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea  
proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011  
(număr unic 55/MC/2024)*

**1. Considerații generale**

Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat proiectul definitivat a Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011.

CALM a analizat prevederile proiectului de lege în cauză prin prisma respectării principiilor de organizare, funcționare și a intereselor autorităților administrației publice locale (APL).

**2. Legislația aplicabilă**

- ❖ Carta Europeană a Autonomiei Locale din 15.10.1985, publicată în ediția oficială "Tratate internaționale", 1999, volumul 14, pag.14
- ❖ Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994;
- ❖ Legea privind finanțele publice locale, nr. 397 din 16.10.2003;
- ❖ Legea privind descentralizarea administrativă, nr. 435 din 28.12.2006;
- ❖ Legea privind administrația publică locală, nr. 436 din 28.12.2006.

**3. Propuneri asupra proiectului.**

În proiect:

Art. I. Legea monumentelor de for public nT. |92|20|1

Se propune completarea cu următoarea modificare, la:

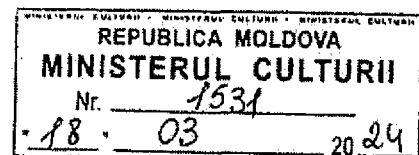
Articolul 7. Înființarea monumentelor de for public

(1) Înființarea monumentelor de for public se face prin hotărâre de Guvern

Completarea cu textul: „decizia autorității administrației publice locale de nivelul II, autorității administrației publice a UTA Găgăuzia sau decizia autorității administrației publice locale de nivelul I”.

La pct. 2 din proiect:

Se propune substituirea cuvintelor „in baza Avizului favorabil al Ministerului culturii” cu cuvintele „cu înștiințarea în scris a Ministerului culturii și lipsa unor obiecții în scris în termen de 30 de zile calendaristice”.



**În lege:**

**Articolul 14. Atribuțiile autorităților administrației publice locale**

(2) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi au următoarele atribuții:

a<sup>2</sup>) emit **autorizații de construire** privind conservarea, restaurarea sau edificarea monumentelor de for public și amenajarea terenului aferent;

b) în termen de 3 luni de la edificarea monumentului de for public, înregistrează monumentul și zona lui de protecție în documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și în cea cadastrală;

- în art. 14 alin. (2) lit. a<sup>2</sup>) se propune substituirea cuvintelor „autorizații de construire” cu cuvintele „acte permissive în construcții”

- în art. 14 alin. (2) lit. b) se propune substituirea cuvintelor „înregistrează monumentul și zona lui de protecție în documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului, precum și în cea cadastrală” cu cuvintele „iau la evidență informațiile aferente pentru a le utiliza la următoarea actualizare a documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului”.

Congresul Autorităților Locale din Moldova consideră că proiectul definitivat a Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 poate fi propus pentru aprobare, ținând cont de propunerile CALM.

Cu respect,

**Viorel FURDUI**  
Director Executiv al CALM



Exec: Igor Cristal, expert CALM,  
tel. 22 35 09



CONGRESUL AUTORITĂȚILOR LOCALE DIN MOLDOVA  
str. Columna 106 A, Chișinău, Republica Moldova (secretariat)  
tel: 22-35-09, Fax: 22-35-29, mob. 079588547, [info@calm.md](mailto:info@calm.md), [www.calm.md](http://www.calm.md)

Nr.117 din 29 martie 2024

Ministerul Culturii  
[cancelaria@mc.gov.md](mailto:cancelaria@mc.gov.md)

Copie:  
Cancelaria de Stat  
[cancelaria@gov.md](mailto:cancelaria@gov.md)

**AVIZ**

*repetat II la proiectul definitivat de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (nr. unic 55/MC/2024)*

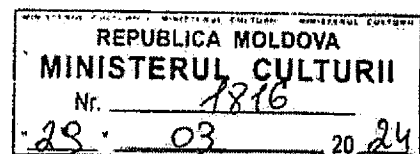
Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) a examinat adresarea Ministerului Culturii nr. 08/S-07/864 din 22.03.2024, privind avizarea repetată a proiectului definitivat de hotărâre a Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii monumentelor de for public nr.192/2011 (număr unic 55/MC/2024), și comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor la proiectul în cauză.

*Cu respect,*

**Viorel FURDUI**  
Director Executiv al CALM



Ex.: Igor Cristal, expert CALM  
Tel: 22-35-09



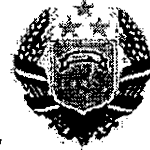
**REPUBLICA MOLDOVA**



COMITETUL EXECUTIV  
AL GĂGĂUZIEI  
MD-3805, RM, UTA Găgăuzia,  
m. Comrat, str. Lenin, 196

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ  
КОМИТЕТ АТО ГАГАУЗИЯ  
MD-3805, RM, АТО Гагаузия,  
г. Комрат, ул.Ленина, 196

GAGAUZ YERININ  
BAKANNIK KOMITETI  
MD-3805, MR, Gagauz Yeri  
Komrat kas., Lenin sok., 196



Tel.: +373/298 2-46-36; fax: +373/298 2-20-34; e-mail: bashkanat@mail.ru; web: www.gagauzia.md

№ 200

«22» 04 2024 г.

Министру культуры  
Республики Молдова  
С.ПРОДАН

Настоящим, на основании запроса Министерства культуры Республики Молдова №08/5-09/1192 от 19.04.2024 г. Исполнительным Комитетом Гагаузии был рассмотрен проект Постановления Правительства РМ «Об утверждении проекта Закона о внесении изменений в Закон №192/2011 «О памятниках, возведенных в общественных местах» (număr unic 55/MC/2024).

Изучив представленный проект Закона о внесении изменений в Закон №192/2011 «О памятниках, возведенных в общественных местах», Исполнительный Комитет Гагаузии предлагает внести следующие дополнения:

1. в статье I, пункт 2:

1) в подпункте 1) слова «Постановления Народного Собрания автономно-территориального образования Гагаузия» заменить словами «Постановления Исполнительного Комитета автономно – территориального образования с особым статусом Гагаузия».

*Согласно п.1) ст.17 Закона РМ №344/1994 «Об особом правовом статусе Гагаузии (Гагауз Ери)» Исполнительный Комитет Гагаузии обеспечивает разработку и реализацию программ в области образования, культуры, здравоохранения, физической культуры и спорта, социального обеспечения, а также охраны и использования памятников истории и культуры:*

2) в подпункте 3)

а) в части (2<sup>1</sup>) слова «Постановление Народного Собрания автономно-территориального образования Гагаузия» заменить словами «Постановление Исполнительного Комитета автономно-территориального образования с особым статусом Гагаузия»;

б) в части (2<sup>2</sup>) слова «Постановление Народного Собрания автономно-территориального образования Гагаузия» заменить словами «Постановление Исполнительного Комитета автономно-территориального образования с особым статусом Гагаузия».

2. В Статье I, пункт 3 предлагаем Статью 7<sup>1</sup> изложить в следующей редакции:

«Статья 7<sup>1</sup>. Демонтаж памятника, возведенного в общественном месте категории В

(1) Правительство, *после письменного согласования* с органами административно-территориальных единиц второго уровня, органами автономно – территориального образования с особым статусом АТО Гагаузия и органами административно – территориальных единиц первого уровня, инициирует процедуру демонтажа памятника, возведенного в общественном месте категории



В, путем принятия соответствующего Постановления, если памятник, возведенный в общественном месте, противоречит нормам общественного порядка или нравственности.

(2) В случае предусмотренном ч.(1), демонтаж памятника категории В инициируется и осуществляется в порядке, установленном Правительством.»

Хотим отметить, что часть (5) статьи 7 Закона №192/2011 «О памятниках, возведенных в общественных местах» уже предусматривает процедуру демонтажа памятника:

«(5) Перенос или демонтаж памятников, возведенных в общественных местах, осуществляется согласно процедуре, описанной в частях (1),(2),(2') *(предлагается в новой редакции)* и (3)».

В остальной части Исполнительный Комитет Гагаузии поддерживает представленный проект Постановления Правительства РМ «об утверждении проекта Закона о внесении изменений в Закон №192/2011 «О памятниках, возведенных в общественных местах»».

Заместитель Председателя  
Исполнительного Комитета Гагаузии



Виктор ПЕТРОВ